

İnsan ruhuna büyük ihsan

Ankara'dan Mustafa Dođan: “Şuâlar, s. 110'da ‘Hem İslâmiyet’i bana ihsan etti....’ paragrafını açar mısınız?”

Söz konusu yerde ilgili paragraf şöyledir:

“Hem insaniyeti verdi. O insaniyetle o nimet-i vücud mânevî ve maddî âlemlerde inkişaf ederek insana mahsus duygularla o geniş sofralardan istifade yolunu açtı. Hem İslâmiyet’i bana ihsan etti. O İslâmiyet’le o nimet-i vücud âlem-i gayb ve şehadet kadar genişlendi. Hem iman-ı tahkikîyi in’am etti. O imanla o nimet-i vücud, dünya ve âhireti içine aldı. Hem o imanda mârifet ve muhabbetini verdi. Ve marifet ve muhabbetle o nimet-i vücud içinde daire-i mümkinattan âlem-i vücuba ve daire-i esmâ-i İlâhiyeye kadar hamd-ü senâ ile istifade için ellerini uzatabilir bir mertebe ihsan etti.” 1

Bu kısımda Bediüzzaman, Allah’ın bize verdiği nimetlerin bir kısmını küçükten büyüğe sıralıyor. Şöyle ki:

1- İnsan olma nimeti. Bu nimet ile insan, diğer varlıklardan farklı olarak, maddî ve manevî bütün âlemlerden istifade ediyor.

2- İslâmiyet nimeti. Bu nimet ile insan, diğer canlılardan farklı olarak, gayb ve şehadet âlemlerinde ne türlü ikramlar, ihsanlar, güzellikler, lütuflar varsa hepsinden istifade ediyor.

3- İman-ı tahkikî nimeti. Tahkikî imanla insan, şükür, tefekkür ve tezekkür için dünya nimetlerinden istifade ediyor; sokaklarında, caddelerinde, bağ ve kasırlarında gezip görüyormuş gibi ve içinde yaşıyormuş gibi tahkikî bir çizgide iman etmek suretiyle, ahiret nimetlerinden istifade ediyor.

4- Marifet ve muhabbet nimetleri. Bu nimetlerle insan, mümkinat dairesinden vücup ve esmâ dairesine kadar sonsuz ve sınırsız feyiz ve nurlardan istifade ediyor ve istifadesi arttıkça dilini hamdü senadan hiç ayırmıyor.

***

Ömer Feyyaz Fıçıcı: “6. Söz, nefis ve malını Cenâb-ı Hakk’a satma çağrısı yapan Tevbe Sûresi 111. âyeti ile başlamaktadır. Bu ders okunurken nefis ve malla birlikte ruh kelimesi de kullanıldı. Ruhu da Allah’a satmak gerektiğinden bahsedildi. Ruh Allah’a satılır mı? Allah’a satmamız gereken nefis değil midir?”

Kur’ân diyor ki: “De ki: Ruh Rabb’imin emrindedir.”² Kur’ân’ın bu tanımını Bediüzzaman şöyle açıyor: “Rûh; zîhayat, zîşuur, nûrânî, vücûd-u haricî giydirilmiş, câmî, hakîkattar, külliyyet kesb etmeye müstaid bir kânun-u emrîdir.”³ Bu tanımda ruhun vücud-u haricî giydirilmiş olması demek, ruhun mahlûk, yani yaratılmış olduğu anlamına geliyor. Âyetin istediği ticaret ise, yaratılmış olan her şeyin Cenâb-ı Hakk’a satılmasıdır.

Öte yandan bu tanımı Barla Lâhikası’nda biraz daha açan Bediüzzaman, “Ruhun mahiyeti, zîhayat bir kanun-u emir, zîşuûr bir âyine-i ism-i Hayy, zîcevher bir cilve-i hayat-ı sermedî olduğundan mec’uldür. Bu cihetle, mahlûktur denilemez. Fakat Sa’d, Makasîd ve Şerhu’l-Makâsîd’da, bütün muhakkıkîn-i İslâmın icmâına ve âyât ve ehâdîsin nusûsuna muvafık olarak, ‘O kanun-u emir, vücud-ı hâricî giydirilmiş, sair mahlûkat gibi mahlûk ve hâdistir’ demiştir.”⁴ diyor.

Bu durumda ruhu iki kısımda incelememiz mümkündür:

1- Ruh, zîhayat bir kanun-u emir, zîşuûr bir âyine-i ism-i Hayy, zîcevher bir cilve-i hayat-ı sermedî olan bir İlâhî kanundur. Bu yönüyle insan ruhu Allah’ın kabzasındadır, tasarrufundadır, emrine tabidir. Satılmasına gerek yoktur. Mülkiyeti de, tasarrufu da zaten Allah’a aittir.

2- Vücud-u harici giydirilmiş bir kanun olması hasebiyle ruh yaratılmış (mahlûk) olduğundan, bu yönüyle ruh, nefis, enaniyet, gurur, çeşitli duygular, hususî mahiyet ve kişilik gibi harici elbiseler giyer. Terbiye edilmeye muhtaç ve müsait bir kanun hüviyetine girer. İnsan ruhu bu yönüyle dinin terbiye ve disiplinine muhtaçtır. İşte Tövbe Sûresi’nin 111. âyetinde ifade edilen “nefis ve malını Cenâb-ı Hakk’a satmak” mânâsı içine bu mânâda ruh da girer. Nitekim Altıncı Söz’ün misâller kısmında Bediüzzaman’ın, “o çiftlikler âletler mizanlar ise, senin daire-i hayatın içindeki mâmelekin ve o mâmelekin içindeki cisim, ruh ve kalbin ..”⁵ cümlesiyle bahsettiği ruh, Cenâb-ı Hakk’a satılmakla terbiye edilmeye muhtaç olan ruhtur.

DUÂ

“Fânîyim, fânî olanı istemem! Acizim, âciz olanı istemem. Ruhumu Rahmân’a teslim eyledim, gayrı istemem. İsterim, fakat bir yâr-ı bâkî isterim. Zerreyim, fakat bir şems-i sermed isterim. Hiç ender hiçim, fakat bu mevcûdâtı umumen isterim.” 6

Dipnotlar:

- 1- Şuâlar (yeni tanzim), s. 110. 2- İsrâ Sûresi, 17/85.
- 3- Sözler, s. 478. 4- Barla Lâhikası, s. 141. 5- Sözler (yeni tanzim), s. 48. 6- Sözler, s. 201.